

Beslisdocument fase 2: afronding project en aanbevelingen voor vervolg

Natuurdoelanalyses

Impact en gevolgen natuurdoelanalyses voor
gemeenten Hoogeveen en De Wolden

Datum: Augustus 2024

Eenheid SBC, team projecten
Postbus 20.000, 7900 PA Hoogeveen
Telefoon 14 0528
Fax 0528-191325
Email info@hoogeveen.nl en info@dewolden.nl
Internet www.hoogeveen.nl en www.dewolden.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Samenvatting.....	3
Aanleiding.....	4
Projectopdracht en plan van aanpak.....	6
Terugblik fase 1 verkenning en inventarisatie.....	6
Doelen en resultaten fase 2.....	8
Aanbevelingen voor vervolgstappen.....	11
Afronding project en aanbevelingen voor organisatie	13
BIJLAGE 1. Overdracht uitvoering van aanbevelingen	14
BIJLAGE 2. Overzichtskaart 25 km zones Natura2000-gebieden	15
BIJLAGE 3. Stappenplan vergunningverlening	16
BIJLAGE 4. Omgevingswet instrumenten	17

A. Inleiding

De Provincie Drenthe heeft natuurdoelanalyses (NDA's) laten maken van de Drentse Natura2000-gebieden. In 2023 bleek hieruit dat er in de meeste ervan een verslechtering plaatsvindt van de natuurkwaliteit. In sommige gevallen leidt dit tot een vermindering van de oppervlakte voor leefgebieden van planten en dieren. Stikstofuitstoot blijkt een van de grootste knelpunten te zijn. Ook moet het watersysteem in de natuur verbeterd worden.

Dit heeft ook gevolgen voor het als gemeente verlenen van vergunningen voor ruimtelijke, fysieke initiatieven en voor evenementen (op basis van de omgevingswet en de APV). Daarbij komt ook de Provincie in beeld als het om het verlenen van natuurvergunningen gaat (op basis van de Omgevingswet).

Als gevolg van de natuurdoelanalyses neemt de Provincie sinds 2023 geen aanvragen voor extern salderen meer in behandeling (stikstof compenseren buiten de projectgrenzen). Intern salderen mag nog wel (compenseren binnen de projectgrenzen) en is voornamelijk niet vergunningplichtig, zo lang de stikstof niet significant toeneemt.

In dit project hebben we inzichten verzameld over de juridische achtergronden, de gevolgen en de mogelijkheden voor de gemeentelijke vergunningverlening. Met de aanbevelingen in dit beslisdocument als resultaat.

B. Samenvatting

De natuur in de Natura2000-gebieden staat onder druk. Dit heeft vanuit wet- en regelgeving en jurisprudentie gevolgen voor vergunningverlening door de gemeente. We willen aanvragers van vergunningen voor een ruimtelijk initiatief of evenement klantvriendelijk van dienst zijn. En we willen tegelijk de natuurwaarden beschermen. Na een inventarisatie en evaluatie van (bijna) afgeronde projecten en evenementen zijn er zes aanbevelingen voor het bestuur.

1. De doelen voor vergunningverlening voor ruimtelijke initiatieven zijn dienstverlening en natuurbescherming
2. Een afwegingskader voor vergunningverleners opstellen
3. Een informatieblad voor aanvragers bij aanvragen
4. De considerans in de vergunning aanvullen bij verlening
5. Hulp van RUD en/of Provincie onderzoeken bij toetsing, handhaving en toezicht vergunningen
6. Een verkenning doen naar instrumenten voor een klimaatadaptatieve en natuurinclusieve gebouwde omgeving

C. Aanleiding

Maatregelen n.a.v. natuurdoelanalyses

In opdracht van het ministerie van LNV maakten alle provincies programma's voor het landelijk gebied als onderdeel van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Dit als vervolg op de Wet stikstofreductie en Natuurverbetering van 2021 en de opgaven voor natuur, water, bodem en klimaat. De provincie heeft een eerste versie van het Drentse programma landelijk gebied (DPLG) ingediend bij het Rijk, samen met een aanvraag voor twee maatregelpakketten. Dit heeft geleid tot een toekenning van 270 miljoen euro, bedoeld voor projecten en maatregelen die bijdragen aan de doelen op het gebied van verminderen van stikstof uitstoot, verbetering van de waterkwaliteit, natuurherstel en klimaatregelen.

Een taak voor de provincies is natuurdoelanalyses te maken. Een natuurdoelanalyse beschrijft hoe het gaat met een Natura2000-gebied en welke maatregelen nodig zijn om de natuur te versterken.

De provincie Drenthe heeft veertien Natura-2000 gebieden. Het Zuidlaardermeer en het Leekstermeer zijn 'Vogelrichtlijngebieden'. De overige twaalf gebieden zijn stikstofgevoelige 'Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden'. De gemeente Hoogeveen kent geen Natura-2000 gebieden, maar grenst wel aan het Mantingerzand en het Dwingelderveld. Voor de gemeente de Wolden raakt het Dwingelderveld de buitengrens. Zie ook bijlage 2.

NPLG geschrapt maar doelen blijven overeind

In het recent gepubliceerde regeerakkoord staat dat het NPLG wordt geschrapt en dat er een gebiedsspecifieke aanpak voor in de plaats komt. Het Kabinet committeert zich aan de verplichtingen die volgen uit wet- en regelgeving voor natuur, biodiversiteit en klimaat. Ook voor luchtkwaliteit, water en stikstof wil het Kabinet resultaten boeken.

Stikstof als knelpunt

Het neerslaan van stikstof in de bodem en het water, is een van de grootste knelpunten in de Natura2000-gebieden. Van de veertien Natura-2000 gebieden in Drenthe zijn er twaalf stikstofgevoelig. Voor elf daarvan ligt het initiatief voor het maken van een natuurdoelanalyse (NDA) bij de provincie (voor het Witterveld is het Rijksvastgoedbedrijf initiatiefnemer).

Toetsing NDA's

Deze NDA's worden getoetst door de Ecologische Autoriteit. Na een reactie van de Ecologische Autoriteit en de verwerking ervan, worden de concept-NDA's definitief. De Ecologische Autoriteit is een toetsorgaan ingesteld door de minister van Natuur en Stikstof.

De Natuurdoelanalyses (NDA's) zijn sinds medio 2022 opgesteld voor de stikstofgevoelige N-2000 gebieden. De NDA's geven aan of de vastgestelde maatregelen die worden genomen voor natuurherstel genoeg zijn én of de daling van stikstofdepositie voldoende is om verslechtering tegen te gaan. Per instandhoudingsdoel is onderzocht welke drukfactoren van invloed kunnen zijn.

Provincie: Drenthe haalt doelen niet

De concept NDA's maken volgens de Provincie duidelijk dat de tot nu toe genomen maatregelen in de Natura 2000-gebieden nog niet voldoende zijn en dat Drenthe de doelen voorlopig niet haalt. Uit de analyses blijkt dat er in de meeste gebieden een verslechtering plaatsvindt van de aanwezige natuurkwaliteit en in sommige gevallen leidt tot een vermindering van oppervlakte van aangewezen leefgebieden van planten en dieren ('habitats').

In de NDA's wordt bevestigd dat stikstofdepositie één van de grootste knelpunten is in de meeste Drentse Natura 2000-gebieden. Ook moet het watersysteem in de natuur verbeterd worden.

Provincie Overijssel kan ook invloed hebben

Onze gemeenten grenzen ook aan natuurgebieden die liggen in Overijssel. Deze gebieden kunnen ook invloed hebben op de ontwikkelmogelijkheden binnen onze gemeenten.

Stopzetten extern salderen

Uit de NDA's in Drenthe is gebleken dat de stikstofdepositie nog niet is afgenomen op de natuurgebieden. Op dit moment ligt er nog geen concreet plan hoe de natuur weer kan worden hersteld en verbeterd. Daarvoor is met name het DPLG straks belangrijk. Daarom kan de provincie niet anders dan (voorlopig) te stoppen met vergunnen op basis van extern salderen. Extern salderen wil zeggen het benutten voor locatie A van stikstofruimte door het wegvallen van bedrijvigheid op locatie B. Er geldt geen algehele vergunningenstop. Vergunningaanvragen zonder extern salderen neemt de Provincie nog in behandeling.

Planning

De elf natuurdoelanalyses zijn voor 1 juli 2023 door de provincie aangeleverd bij de ecologische autoriteit voor beoordeling. In mei 2024 heeft de ecologische autoriteit zes adviezen uitgebracht, vijf volgen nog. Afhankelijk van het advies wordt door de provincie een planning opgesteld voor het verwerken van de adviezen, voordat de documenten definitief worden gepubliceerd.

Gevolgen voor vergunningverlening gemeente

De ontwikkelingen van extern en intern salderen hebben gevolgen voor de vergunningverlening in onze gemeente. Het is noodzakelijk dat we kennis hebben van de juridische en andere achtergronden en weten wat de gevolgen en mogelijkheden zijn in het eigen handelen en vooral in de dienstverlening naar aanvragers. Daartoe hebben we dit project uitgevoerd met dit beslisdocument als resultaat.

D. Projectopdracht en plan van aanpak

Het doel van dit project is:

- Inzicht krijgen in gevolgen van de NDA's en aanbevelingen voor oplossingsrichtingen van de achterliggende problematiek.

Tijdens het project hebben we in overleg met de bestuurlijk opdrachtgevers een tweede doel toegevoegd:

- Onze inwoners en initiatiefnemers zo goed mogelijk van dienst zijn bij aanvragen voor een omgevingsvergunning gerelateerd aan stikstof en natuurwaarden

Toelichting: We willen inzicht in de gevolgen van de NDA's voor alle activiteiten, projecten en relevante ontwikkelingen voor nu en in de nabije toekomst. We willen inzicht in hoe we met deze gevolgen in onze dienstverlening om kunnen gaan voor de korte termijn (tot 2-4 jaar). En we willen aanbevelingen voor toekomstbestendige en duurzame keuzes en oplossingsrichtingen (verder kijkend dan 2 tot 4 jaar).

Het project ronden we nu af. Het project is in twee fasen uitgevoerd:

- Fase 1: verkenning van het onderwerp en inventarisatie
- Fase 2: evaluatie van een aantal grotere projecten en evenementen en aanbevelingen

E. Terugblik fase 1 verkenning en inventarisatie

Om het projectdoel te bereiken hebben we eerst in 2023 een verkenning en inventarisatie gedaan. Daarin zijn de volgende acties uitgevoerd, met een aantal tussentijdse conclusies:

- Een inventarisatie van lopende ruimtelijke initiatieven die in beeld zijn voor een omgevingsvergunning door de gemeente
- Inzicht in problemen die hierbij spelen rond verlening vergunningen, mede aan de hand van een overzichtskaart met alle natura2000-gebieden met een zone van 25 km eromheen. Voor elk project dat stikstof veroorzaakt, moet de te verwachten stikstofemissie binnen een afstand van 25 km berekend worden. Zie de overzichtskaart in de bijlage.
- Een beslisdocument over deze eerste inventarisatiefase
- Een brief aan de gemeenteraden van Hoogeveen en de Wolden over de inventarisatiefase
- De conclusies van de eerste fase zijn:
 - Veel evenementen en projecten voor bijvoorbeeld woningbouw, infrastructuur en bedrijfsuitbreiding kunnen doorgang vinden. Voor een aantal projecten doen initiatiefnemers nog nader onderzoek naar aanpassingen, met nog een onzekere uitkomst. Ook bestaat de kans dat sommige projecten of evenementen al door initiatiefnemers zijn ingetrokken voordat ze in contact zijn geweest met de gemeente over vergunningverlening. Hier hebben we geen zicht op.

- We zien twee redenen waarom evenementen en projecten door kunnen gaan:
 - Het gaat om kleinschalige zaken waarvoor duidelijk is (op basis van ervaringen met vergelijkbare evenementen) dat er geen onderzoek naar stikstofuitstoot (een zogeheten aerius berekening) nodig is.
 - De initiatiefnemers doen stikstofonderzoek en nemen daarop maatregelen waardoor ze voldoen aan de minimale norm. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van elektrisch materieel in de bouwfase.
- Het lijkt er dus op dat initiatiefnemers (duurzame) oplossingen vinden en toepassen.

F. Doelen en resultaten fase 2

A1. Doel en resultaat

Het doel van fase 2: Inzicht in oplossingen om duidelijke kaders te krijgen voor toekomstige ontwikkelingen.

Het resultaat van fase 2 is dit beslisdocument. Hierin hebben we de aanbevelingen opgenomen van een evaluatie (met inzet van externe deskundigheid) van recente ervaringen met een aantal grotere evenementen en grotere projecten. Ook hebben we recente ontwikkelingen in beeld gebracht en doen we een inschatting van de gevolgen ervan voor vergunningverlening. Daarnaast hebben we de recente ervaring met paasvuren geëvalueerd.

A2. Inzichten in fase 2

Nieuw Kabinet

Er is een nieuw 'hoofdlijnenakkoord' voor een nieuw Kabinet en inmiddels een regeerakkoord van het Kabinet. Dit lijkt gevolgen te gaan hebben voor Natura2000-gebieden en de gemeentelijke vergunningverlening. Welke en wanneer is nog te bezien. Dit zijn de relevante punten uit de akkoorden:

- NPLG en DPLG worden geschrapt en vervangen door een gebiedsspecifieke aanpak. Het instrument wijzigt maar de doelen blijven overeind.
- Minder Natura-2000 gebieden: versnippering van natuur en beperkingen voor ontwikkelingen tegengaan door alleen de grotere overeind te houden en smallere overgangszones te bepalen.
- Minder geld: Het transitiefonds landelijk gebied (24 miljard) wordt grotendeels geschrapt. Dit heeft gevolgen voor maatregelen voor stikstofreductie. Welk beleid en welke maatregelen dan wel gaan komen, is nog onduidelijk.
- Doelsturing voor boeren komt in plaats van regelsturing, de boer is zelf aan zet om stikstofdoelen te halen.
- Soepeler stikstofregels: De partijen willen een gewijzigde drempelwaarde voor stikstof invoeren, zodat projecten met relatief weinig invloed op de natuur weer door kunnen gaan. Daarnaast willen ze dat de stikstofcijfers en -modellen een kleinere rol spelen bij de beoordeling hoe natuurgebieden eraan toe zijn.
- Juridische borging: het is nog de vraag of de veranderingen de toets van wet- en regelgeving doorstaan en bij de rechter overeind blijven. Het is ook onzeker hoeveel tijd dit vraagt. Intussen blijft stikstof een groot probleem voor natuur. En intussen hebben projecten voor o.a. woningbouw, bedrijvigheid en infrastructuur nog steeds een grote urgentie.

Paasvuren

De afgelopen jaren hebben we het beleid voor paasvuren aangepast om de uitstoot te beperken. Dit mede naar aanleiding van geuite zorgen door de organisatie *Natuurbeschermingswacht Meppel en*

omstreken en recente uitspraken van de Rechtbank. Verder hebben wij een richtlijn van de provincie ontvangen ter bescherming van de natuur en het milieu. Aan de andere kant hebben wij ingezet op het door laten gaan van de paasvuren voor de traditionele locaties. Deze zijn voor beide gemeenten vastgesteld. Voor een traditionele locatie hebben we geen eis voor een stikstofberekening (aerius) opgelegd. Voor een andere locatie is de eis aanlevering van gegevens waarmee wordt aangetoond dat er geen sprake is van schade aan natuur en milieu.

Hoe initiatieven doorgang kunnen vinden

Initiatieven voeren diverse maatregelen uit om stikstofuitstoot te beperken binnen de grenzen.

- Zo wordt andere brandstof gebruikt (HVO diesel) of een toevoeging aan de brandstof (AdBlue) met minder uitstoot als gevolg.
- Bij een tweetal projecten is elektrisch materieel ingezet. Bij elektrisch materieel is er geen sprake van uitstoot op de locatie.
- Bij een tweetal projecten wordt fasering in de bouwfase toegepast. Omdat uitstoot in stikstofonderzoek per jaar wordt berekend, leidt een fasering dus tot een verspreiding van de emissie over meerdere jaren.
- Bij vier projecten wordt interne saldering toegepast door het opheffen van agrarisch gebruik (mest als compensatie).

Beoordeling door gemeente

In drie van de gevallen leert de evaluatie, dat er wel degelijk sprake zou kunnen zijn van te veel stikstofuitstoot, maar dat in het uitgevoerde stikstofonderzoek emissiebronnen ontbreken of zijn onderschat. Achteraf bezien had een betere toetsing door de gemeente tot een uitkomst van extra maatregelen kunnen leiden, om de uitstoot binnen de grenzen te houden. Sommige projecten zijn nog in procedure waarbij bijsturing nog mogelijk is.

Externe deskundigheid provincie e.a.

We hebben behoefte aan een contactpersoon bij Provincie Drenthe voor vragen t.a.v. stikstof en natuurwaarden. De behoefte is om te sparren bij toetsen van uitgevoerde stikstofonderzoeken en bij toezicht en handhaving tijdens de bouwfase en gebruiksfase. Doel is professionaliseren.

Sinds de invoering van de Omgevingswet (2024) geldt er bij een aanvraag omgevingsvergunning geen 'aanhaakplicht' meer voor een Natura-2000 activiteit. Dat wil zeggen dat de gemeente voor bijvoorbeeld een aanvraag voor een bouwvergunning ook moet controleren of een natuurvergunning noodzakelijk was. De initiatiefnemer moet onder de nieuwe wetgeving zelf nagaan of de activiteit nadelige gevolgen heeft voor de natuur en een vergunning wet natuurbescherming nodig is. Deze wordt dan rechtstreeks bij de provincie aangevraagd. De gemeente is wel verplicht de initiatiefnemer te informeren over de natuurwetgeving. Hoe dit vorm te geven, daarover vindt nog afstemming plaats met de provincie.

Bij een wijziging van het omgevingsplan of een buitenplanse omgevingsplan activiteit blijft natuur een onderdeel van de ruimtelijke motivering en moeten initiatiefnemers in de meeste gevallen een stikstofonderzoek aanleveren.

APV

De noodzaak van een stikstofonderzoek geldt ook voor een ontheffing van de APV (algemene plaatselijke verordening), waarbij natuur onderdeel is van de afweging. Vooral nog staat dit alleen in de APV van gemeente De Wolden (zie aanbevelingen). De Wolden heeft dus wel de mogelijkheid een vergunning zo nodig te weigeren maar Hoogeveen formeel niet.

Klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen

Onder druk van de extremere weersomstandigheden, de woningbouwopgave, de energietransitie en de achteruitgang van biodiversiteit, zien we een transitie naar klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen, inrichten en beheren. Een recent voorbeeld is de landelijke afspraak over natuurvriendelijk isoleren door de inzet van een gemeentebreed soortenmanagementplan.

Ook zien we de beweging naar richtlijnen voor klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen, inrichten en beheren. In 2022 heeft het rijk bepaald dat water en bodem sturend moet zijn in de ruimtelijke inrichting.

In 2020 is een handreiking voor gemeenten door het rijk opgesteld over klimaatadaptieve voorbeeldregels. Eind 2022 is de handreiking uitgebreid met natuurinclusieve voorbeeldregels.

De handreiking is toe te passen door gemeenten in het omgevingsplan. Het is geen blauwdruk van regelgeving, maar geeft alleen voorbeelden. Het is aan gemeenten zelf om de keuze te maken om de voorbeeldregels, al dan niet in aangepaste vorm, toe te passen (zie <https://vng.nl/nieuws/handreiking-regelgeving-klimaatadaptief-bouwen-vernieuwd>).

De handreiking verwijst naar de maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving die begin 2023 is verschenen na een samenwerking van het rijk met onder andere de VNG (zie bijlage).

Bouwend Nederland ziet de maatlat als een eerste stap en roept decentrale overheden op landelijke uniforme richtlijnen aan te houden. Volgens de koepel lenen veel klimaatadaptieve maatregelen zich [goed voor het combineren met natuurinclusief bouwen](#).

Heijmans en Dura Vermeer werken sinds 2022 met de Natuurladder als instrument in de participatie met de omgeving bij projecten. De natuur beter achterlaten dan dat je het aantroft, is voor een bouwer [eenvoudig te realiseren](#) volgens de ontwikkelaars.

In de lokale klimaatadaptatiestrategie en lokale uitvoeringsagenda (LAS LUA) voor zowel De Wolden als Hoogeveen is in 2022 benoemd dat de gemeente een uitwerking doet van de maatlat. Dit doen de gemeentes samen in Fluvius verband, naar verwachting start dit jaar en afronding in 2025. Zie ook hieronder bij de aanbevelingen.

G. Aanbevelingen voor vervolgstappen

1. Doelen vergunningverlening

Bij vergunningverleningen voor alle ruimtelijke initiatieven stellen we voor de volgende doelen na te streven:

- Initiatiefnemers zo goed mogelijk van dienst zijn bij aanvragen voor een omgevingsvergunning gerelateerd aan stikstof en natuurwaarden
- initiatiefnemers op een positieve manier wijzen op hoe natuur, bodem, water en lucht te beschermen (zonder te betuttelen)

2. Een afwegingskader voor vergunningverleners

Iedere gemeente heeft te maken met een beoordeling op stikstof en natuurdoelen, maar er ontbreekt momenteel een landelijk model om mee te werken. Meerdere gemeentes hanteren wel een eigen afwegingskader voor woningbouw, ook De Wolden en Hoogeveen. Hiermee kunnen we op basis van de locatie in een vroeg stadium de beperkingen voor woningbouw en de noodzaak van een stikstofonderzoek bepalen.

Een afwegingskader is nodig om efficiënter en effectiever met vergunningverlening om te gaan. Nu doen we nog veel vanuit de kennis en ervaring van individuele medewerkers en informele overdracht onderling. Met een afwegingskader hebben we een basis voor een uniforme werkwijze met duidelijkheid voor de inwoner.

We stellen voor een afwegingskader op te stellen met de volgende aandachtspunten:

- Doel van het afwegingskader:
 - allereerst een betere dienstverlening naar initiatiefnemers door meer en eerder duidelijkheid voor initiatiefnemers over wanneer een stikstofonderzoek nodig is en wanneer niet.
 - daarnaast minder druk op natuurwaarden door toepassen wet- en regelgeving en door informatie hierover met initiatiefnemers delen.
 - verder efficiënter werken als SWO.
- Een afwegingskader is een stroomschema om af te wegen hoe vergunningverlening mogelijk is inclusief het halen van natuurdoelen, met name of stikstofonderzoek noodzakelijk is.
- Een afwegingskader is bedoeld voor intern gebruik en waar nodig in samenwerking met de initiatiefnemer.
- Een afwegingskader is geen garantie voor de juridische haalbaarheid van het initiatief, dat is afhankelijk van eventueel beroep en bezwaar.
- Het afwegingskader is voor alle ruimtelijke initiatieven, het bestaande afwegingskader voor woningbouw (inclusief verbouw) verwerken we erin. Het gaat dan verder om

evenementen, paasvuren en 'overig' (infra, bedrijven, overig, waarbij altijd maatwerk nodig is en altijd stikstofonderzoek tenzij)

- Duidelijkheid over interne verantwoordelijkheid (wie?) voor de toetsingen van Aerius-berekeningen bij evenementen
- Duidelijkheid over wanneer toetsingen wel of niet bij een externe partij worden gelegd en zo ja bij welke partijen
- Het stappenplan voor vergunningverlening (zie bijlage) als input gebruiken
- Laten opstellen door een extern deskundige in samenwerking met intern betrokkenen
- Jaarlijks evalueren en actualiseren
- Een alternatief is geen afwegingskader opstellen en iedere initiatiefnemer vragen een aerius berekening op te stellen. Dit heeft als voordeel duidelijkheid in de aanpak voor de organisatie en rechtszekerheid voor de aanvrager en belanghebbenden. De nadelen zijn de kosten voor de initiatiefnemer en de gevolgen voor personele capaciteit in de SWO vanwege de controle op de uitkomsten.

3. Informatieblad voor de initiatiefnemer bij aanvraag

We stellen voor naast het opgestelde afwegingskader een tweede instrument in te zetten: een informatieblad voor de initiatiefnemer over de voorwaarden voor vergunningverlening. Waar moet de aanvraag minimaal aan voldoen? We adviseren daarbij ook suggesties mee te geven voor een zo natuurvriendelijk mogelijke aanpak. Dit niet alleen vanuit het oogpunt van natuurdoelen, maar ook vanuit dienstverlening: de initiatiefnemer wijzen op mogelijkheden om eventueel beroep en bezwaar met vertrouwen tegemoet te zien. Het gaat niet om extra eisen vanuit de gemeente maar om suggesties.

Deze voorwaarden en suggesties krijgt de initiatiefnemer in het vooroverleg bij een vergunningaanvraag.

4. Considerans in vergunning aanvullen bij verlening

Een volgende aanbeveling is de initiatiefnemer bij vergunningverlening ook te informeren via de 'considerans' in de vergunning (overwegingen die tot vergunningverlening leiden). In de considerans herhalen we de voorwaarden en suggesties en benoemen we de eventuele aanvullende benodigde maatregelen die uit het stikstofonderzoek zijn gebleken.

5. Hulp van RUD of Provincie onderzoeken

We stellen voor de mogelijkheden te onderzoeken voor een rol van de RUD of de provincie Drenthe bij toetsing, handhaving en toezicht vergunningen in relatie tot stikstof.

6. APV

De aanbeveling is een verkenning te doen naar een eventuele aanpassing van de APV van Hoogeveen om aanvragen voor ontheffing van de APV te kunnen weigeren vanwege natuurwaarden. Dit kan onderdeel zijn van de geplande actualisatie in 2024. De APV van De Wolden voorziet hier al wel in.

7. Uitwerking lokaal en regionaal van de landelijke maatlat voor een klimaatadaptatieve en natuurinclusieve gebouwde omgeving

Vanuit het Fluvius verband komt er zoals beschreven in 2025 een uitwerking van de landelijke maatlat groene klimaatadaptatieve gebouwde omgeving. Deze moet dan geborgd worden in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De aanbeveling is deze uitwerking te ondersteunen met het oog op:

- Een toekomstgericht instrument ontwikkelen om groen en klimaatadaptief ruimtelijke initiatieven mogelijk te maken en te houden
- Initiatiefnemers duidelijkheid bieden hoe we lokaal omgaan met landelijke ontwikkelingen en richtlijnen

H. Afronding project en aanbevelingen voor organisatie

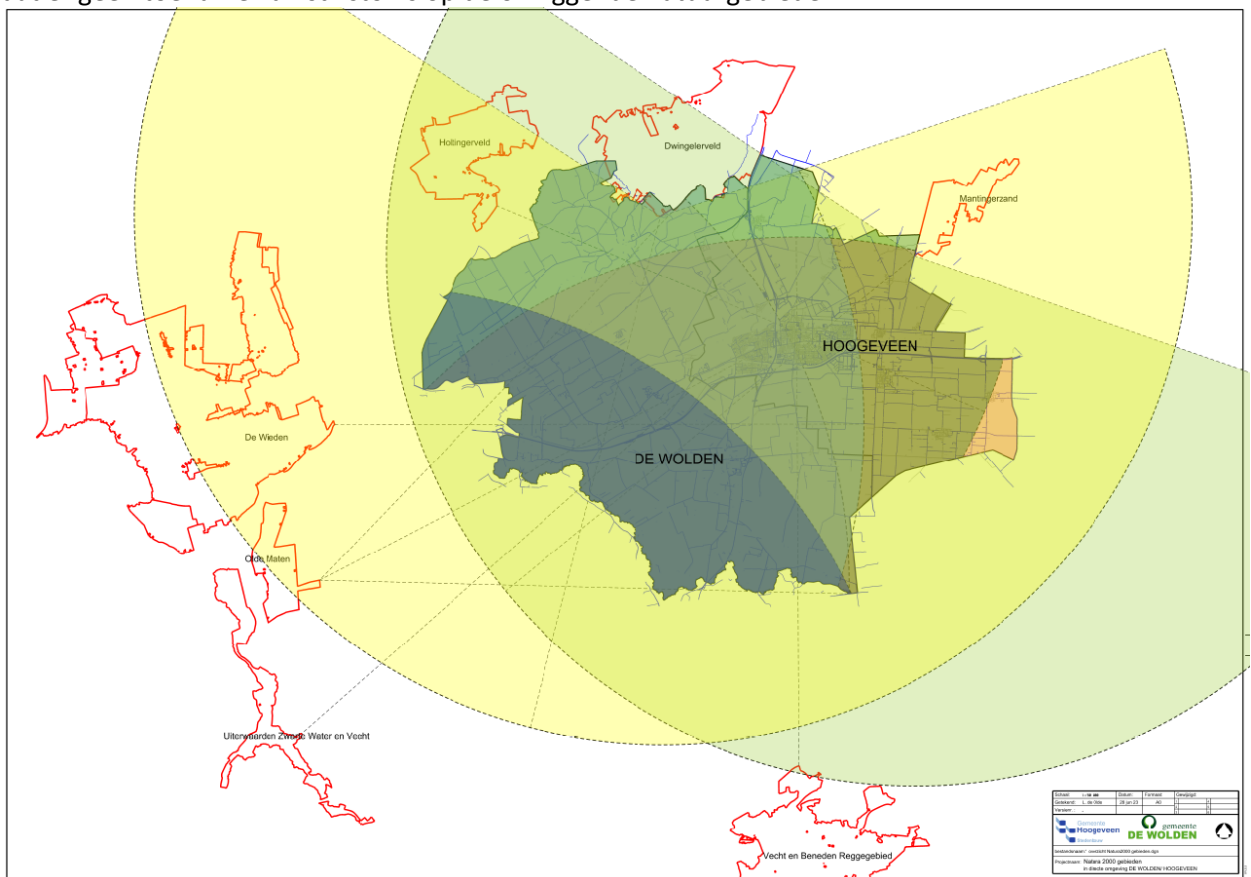
Met dit beslisdocument en de besluitvorming erover is dit project afgerond. De door het college overgenomen aanbevelingen worden door de projectgroep overgedragen aan de organisatie (zie bijlage 1).

BIJLAGE 1. **Overdracht uitvoering van aanbevelingen**

Dit is een separate bijlage

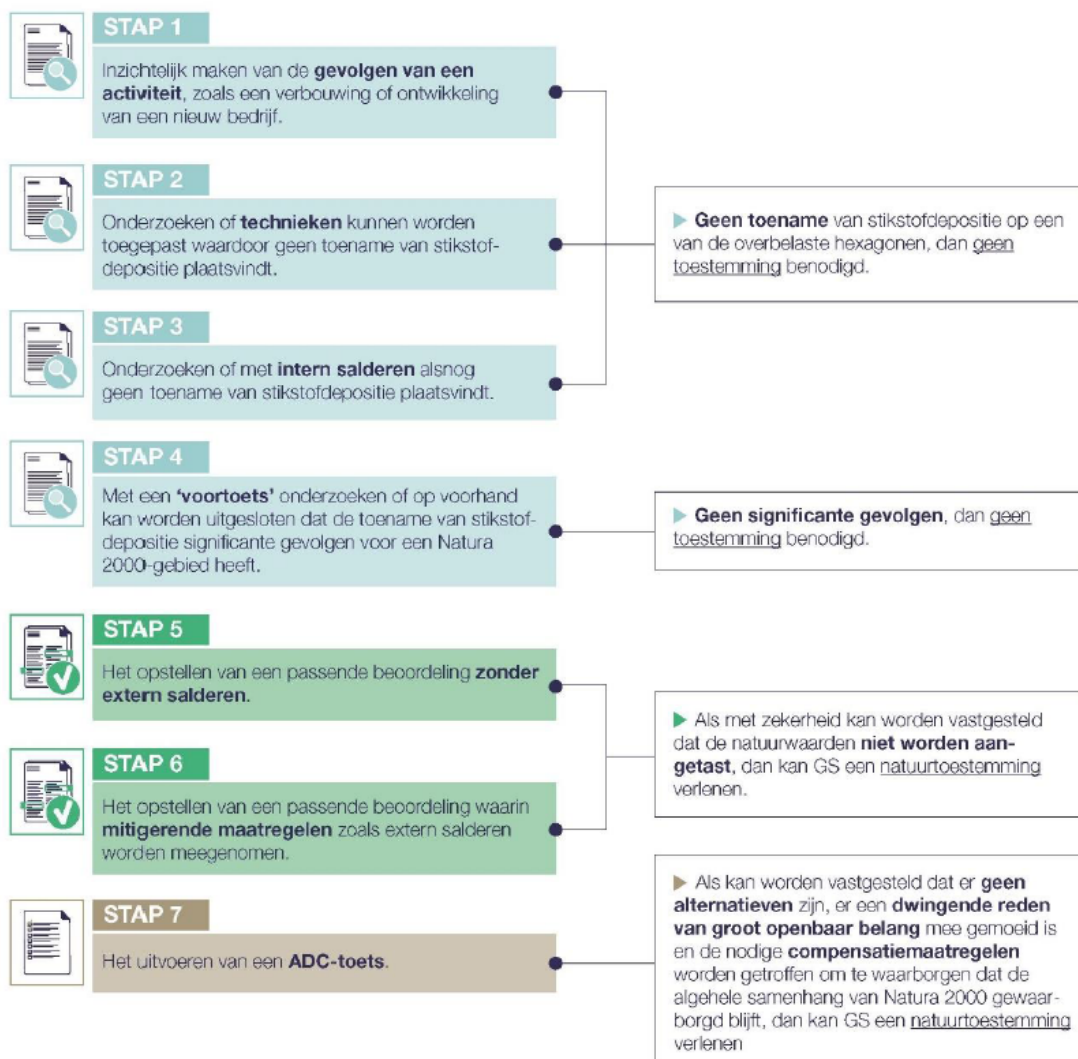
BIJLAGE 2. Overzichtskaart 25 km zones Natura2000-gebieden

Hieronder de Natura-2000 gebieden rondom de gemeenten De Wolden en Hoogeveen in Drenthe en Overijssel in beeld, met een straal van 25 km eromheen. Buiten de 25 km zone van een Natura-2000 gebied hoeft geen stikstofberekening uitgevoerd te worden. De twee gemeenten liggen geheel in de 25 km straal. Dat betekent dat voor elk project of plan waarbij er sprake kan zijn van significant negatieve effecten op Natura 2000 gebieden, een stikstofberekening en eventuele maatregelen moeten aantonen dat er geen toename van stikstof is op de omliggende natuurgebieden.

BIJLAGE 3. Stappenplan vergunningverlening

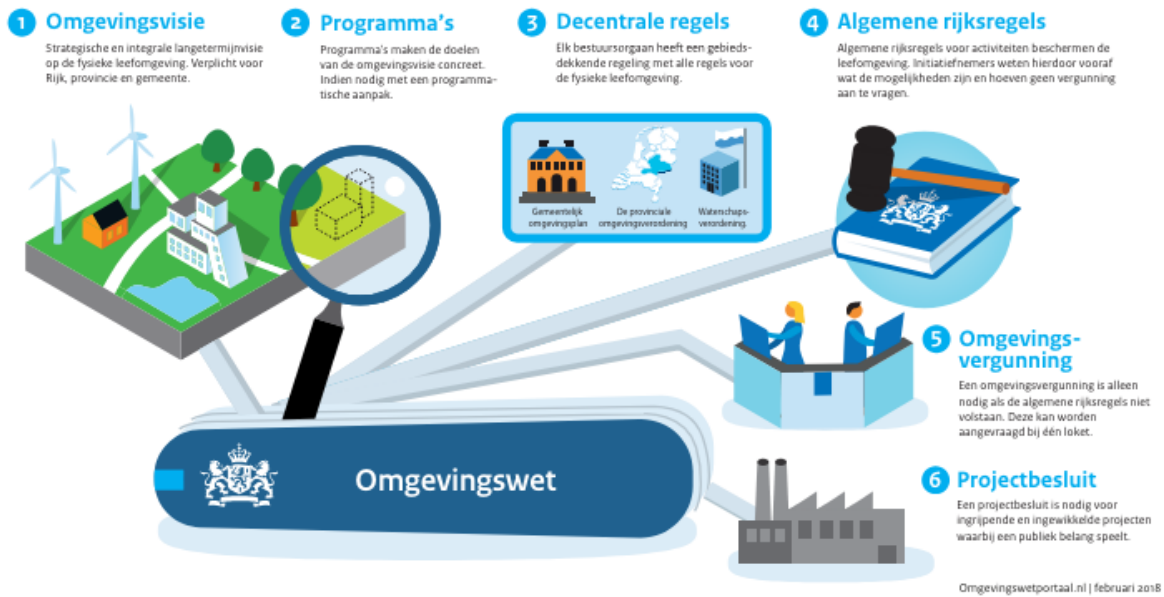
In fase 1 van het project hebben we een stappenplan laten opstellen. Dit geeft inzicht en duidelijkheid hoe om te gaan met activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor natuurwaarden. Dit stappenplan verwerken we in het op te stellen afwegingskader (zie aanbevelingen).

BIJLAGE 4. Omgevingswet instrumenten

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

Figuur 2. Samenvattende illustratie van de kerninstrumenten in de Omgevingswet en de plek in de beleidscyclus.

Uit: Handreiking Klimaatadaptief en Natuurinclusief Bouwen, zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/22/handreiking-decentrale-regelgeving-klimaatadaptief-en-natuurinclusief-bouwen-in-richten-en-beheren>